

①

PQ3ABM

SYBA
Jouadim

Time: 2½ Hours

Marks: 75

Instructions:(1) All questions are compulsory.

(2) Figures to the right indicate marks.

Q.1 (A) Discuss the role of Editor with special reference to editorial policy. 15

OR

(B) Explain the principles of editing with examples. 15

Q.2 (A) What is the importance of language and style in the editing process? 15

OR

(B) Explain the editing process with reference to space, correctness and clarity. 15

Q.3 (A) What is a 'feature'? How to write effective features? 15

OR

(B) Discuss the various types of features found in daily newspapers. 15

Q.4 (A) Write a 'trend story' on the use of 'cashless transactions' by small traders. 15

OR

(B) Edit the following report: 15

The Central Railway has identified 10 spots on the suburban tracks when derailment is possibility. These are the areas where settlements along the tracks and leak drains have

not been handled properly by the municipal authorities. This can create a derailment situation for the local trains and it can also derail the long distance trains. These sites include different different areas including Sandhurst Road to GTB and Ghatkopar.

The railway management has written many times to the municipal corporations of Mumbai, Navi Mumbai and Thane and requested them to deal with problem in the interest of passenger safety. These spots need urgent attention with the leaks first moisten and then harden the ballast on the tracks. Due to this the tracks become less flexible and less capability of absorbing shocks.

The railway authorities and the railway workers also point out that it is very difficult to repair tracks submerged in sewage and dirt. The worst hit area is along the Harbour line stretching between CST to Mankhurd. As a temporary step, the railways have asked the motormen to slow down along these tracks at certain spots. Divisional manager of CR informed about the letters to the municipal corporations, "We have written to them and hope that they will take action."

Q.5 Write short notes on any TWO of the following.

15

- (a) The role of Sub-editor
- (b) Use of Computer in editing
- (c) Book Review
- (d) Types of Layout and Make up

सूचना : (१) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

(२) उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात.

प्र.१ (अ) संपादकाची कार्ये सांगून संपादकीय धोरण म्हणजे काय ते स्पष्ट करा.

१५

किंवा

(ब) वृत्तपत्राच्या संपादनाची तत्वे उदाहरणांसहीत स्पष्ट करा.

१५

प्र.२ (अ) संपादनप्रक्रियेत भाषा आणि शैली यांचे काय महत्त्व आहे ?

१५

किंवा

(ब) जागा, अचुकता आणि स्पष्टता यांच्यासंदर्भात संपादनप्रक्रिया विशद करा.

१५

प्र.३ (अ) 'फीचर' म्हणजे काय ? परिणामकारक फीचर कशी लिहावीत ?

१५

किंवा

(ब) दैनिकात आढळणारे 'फीचर'चे वेगवेगळे प्रकार कोणते ते स्पष्ट करा.

१५

प्र.४ (अ) छोट्या व्यापा-यांकडून केला जाणारा 'रोकडरहित व्यवहार' या विषयावर 'ट्रेंड स्टोरी' लिहा.

१५

किंवा

(ब) पुढील परिच्छेदाचे संपादन करा:

१५

पदपथावर 'दवा' विकणाऱ्या भटक्या विमुक्तांतील वैदू समाजातील शाळाबाह्य मुले आता मुख्य प्रवाहात सामील होणार आहेत. वैदू समाजाच्या १५ वस्त्यांमध्ये मुंबईतील वर्षभर सुरू असलेल्या सर्वेक्षणातून ४१२

मुलेही शाळाबाह्य असल्याचे समोर आले आहे, शाळेपासून वंचित राहिलेल्या या मुलांच्या शिक्षणाचा खर्च उचलण्याची तयारी अनेक सामाजिक संघटनानी दाखवणे आहे.

मुंबई जोगेश्वरी, विरार, कळवा, विठ्ठलवाडी मानखुर्द या भागांत वैदू समाजाच्या साधारण १५ वस्त्या आहेत. या वस्तीतील सुमारे ४१२ मुले ही शाळाबाह्य असल्याचे वैदू समाजातील स्थानिक कार्यकर्त्यांनी केल्या सर्वेक्षणातून पुढे आले आहे. यात शाळाबाह्य मुलींची संख्या सुमारे २७४ इतकी आहे, तसेच घरात लहान मुलांचा सांभाळ करण्यासाठी, घरकामासाठी मुलींना शाळेत पाठविण्यात अटकाव केला जात असल्याचे या समाजातील स्थानिक कार्यकर्त्यांनी सांगितले. आजही या समाजातील मुलांना पैशांअभावी शाळेपासून वंचित राहावे लागत आहे. या ४१२ मुलांच्या पदवीपर्यंतच्या शिक्षणाचा खर्च करण्यासाठी काही सामाजिक संघटना पुढे सरसावल्या आहेत. प्रत्येक मुलामागे वर्षाला साधारण २० हजार इतका खर्च करण्याची गरज असून शाळेचे शुल्क, पुस्तके, गणवेश आदी वस्तूंचा खर्च या पैशांतून केला जाणार आहे. या संघटना प्रत्येक वर्षाच्या जुन महिन्यात शाळा आणि मुलांच्या नावाने धनादेश काढून हा खर्च करणार आहेत. केवळ शिक्षण विभागावर अवलंबून न राहता विकासाची वाट स्थानिक वैदू समाजातील तरुणांनी धरली आहे, असे वैदू समाजातील कार्यकर्ती दुर्गा गुडिलू हिने सांगितले.

प्र.५ टीपा लिहा (कोणत्याही दोन)

१५

अ. उपसंपादका (सब-एडिटर) ची भूमिका

ब. संपादनप्रक्रियेतील संगणकाचा वापर

क. पुस्तक परीक्षण

ड. वृत्तपत्राच्या मांडणीचे प्रकार